

SPF Seniorerna Jernet – Österbybruk Natur och Kulturvandringar

Fredagen den 13 juni samlades vi denna vandring hela 35 deltagare för att gå runt i Film för att se kulturhistoriskt intressanta platser och få historien på plats. Vår vandring hade denna gång följande guider:

- Gunn-Britt Gunnarsson
- Bo Andersson
- Hans Andersson
- Hans Gustavsson

....samt några till som sporadiskt hoppade in och berättade.

Från kyrkans parkering vandrade vi mot skolbyggnaden som lade ner sin verksamhet 2014. På samma plats fanns före skolan det som kallades Söderbacken. Huset revs i omgångar och 1955 kunde skolan öppnas och inrymma förväntansfulla elever från klass 1-6. Efter nedläggningen är skolbyggnaden nu i privat ägo och har planer för att göra något av fastigheten.

Gunn-Britt fortsatte sitt berättande om att vi vände oss mot kyrkan och tittade på järnstaketet, som även finns med på bild, och berättade om hur det kom till 1906. Smeden fick betalt 600 kronor för staketet och ersatte ett tidigare enkelt gammalt staket.

Vår vandring fortsatte ner utmed kyrkogårdens östra del söder ut med den imponerande stenmuren på den gamla vägen. Vi kom till den gård som Bo Andersson och hans bröder vuxit upp i. Han berättade om ladan en mordbrännare har på sitt samvete. Vi fick också veta mycket om spännande källargång som Bo avslöjade han varit ner i som barn men inte vågat gå för långt i den då det var både mörkt och fungerade som den plats man slängde matavfall och annat mindre väldoftande avfall. Vart denna gång faktiskt gick och varför den fanns var oklart. En teori var att den gick från kyrkan avsedd för prästen och kyrkobesökare i händelse av ofred eller liknade. Bos bror Hans kompletterade med mer fakta om gången att i marken bildats ett slukhål som återfylldes, Numer är källaren helt täckt så det går inte se var den går. Hoppas på en utgrävning.

Vidare vägen mot Svedjan där vi stannade vid den gamla smedjan alldeles invid vägen. Man kan se huset på en av bilderna. Huset kräver att det rustas om det ska hålla. Taket ger vika på ena sidan med risk att stora delar rasar. Det finns flera smedjor i närhet av denna men vi stannade bara vid den nära vägen. Bo hade mycket att berätta om den men vi fortsatte för att intill smedjan se en källa med riktigt friskt vatten som bara rinner i ett dike utan att det tas till vara.

Vandringen gick vidare över vackra åkrar som nu verkligen stod i blom. Vi kom fram till Brännberget. Helt skogklätt och anonymt men en stig var upphuggen och vi tog oss till toppen där flera murar avslöjade att det var mer än bara en kulle. Det har absolut varit något likt en befästning kanske. Murar i en ring kunde varit en borg kanske? Svårt avgöra. Något för arkeologerna att gräva i. Inte mycket avslöjas på Riksantikvarieämbetets kartapp Fornfynd mer än att det är markerat som Fossil åker.

Efter Brännberget fortsatte vi via Tullen fram till de höga stenmurarna. Även den benämnda som Fossil åkermark. Varför byggdes dessa? Bilderna får tala sitt tydliga språk. Stigen fram ledde oss till den berömda Dansbanan som inte finns kvar längre men många deltagare hade minnen från den när den var naturlig samlingspunkt för ungdom. Man betalade en slant och fick ha kuddkrig

på en stång mot en motståndare t.ex. Dansbanan fanns på 1940-talet- Kanske var det där deras spelmansstämma som startade 1944 och numer blivit vår nyckelharpsstämma.

Inte långt från dansbanan fanns den berömda Jordbanan som det tävlades med veteranbilar, vanliga tävlingsbilar, MC och hästar. Flera i gruppen hade minnen från den tiden det kördes tävlingar där. Idag syns inte mycket av jordbanan hur den gick.

Vi tog en välförtjänt kaffepaus på Björkparken som är hemvist för Films SK. Vi var så många denna vandring att vi upptog alla sittplatser på deras altan. Vi partade om allt vi sett och vi fick även se en sten som var utformad som en yxa. Den var bedömd härstamma från yngre stenåldern, troligen omkring 4000–1700 f Kr. Den hittades på en åker här i Film. Det är oklart om den verkligen var ett fynd där den härstammade just från Film eller om den kom med folk som besökt södra Europa betydligt senare.

Så var det ett stopp kvar och vi stannade då vid Films kyrkas entré. Kyrkan har en historia från 1400-talet. Hans Gustavsson gav en intressant historik om konstnären Carl Eldh. Ovanför entrén finns ett vackert konstverk som han är pappa till. Vill man veta mer om honom och bl.a. hans studier i Paris, hans tid som konstnär eller alla hans kända verk kan besöka Carl Eldhs Ateljémuseum i Stockholm. Det fanns ett intresse att besöka museet in SPF regi. Vi får se om vi gör en Stockholmsresa framöver.

Därmed avslutade vi Filmvandringen efter omkring 4 km promenad och tackade våra duktiga och pålästa guider.

Text och Foto: Jan Edenqvist ©SPF Seniorerna Jernet